

Een toekomst van vergeving

M.J. Bijdevaate

Rocksterdominee

De Bijbel staat er vol mee: passages over dansen, zingen, lofprijzen met muziek. In de kerk speelt muziek een belangrijke rol; Maarten Luther schreef zelfs zijn eigen muziek voor in de diensten. Ikzelf houd ook van muziek, sterker nog, ik zeg vaak dat ik *rocksterdominee* wil worden wanneer ik later groot ben. Dat lijkt op het eerste gezicht in te gaan tegen de vorige Jonge Theoloog des Vaderlands, die juist zei dat grote theologen kleine theologen zijn. Maar voor mij houdt het in dat ik al mijn creatieve vaardigheden wil inzetten om het goede nieuws, het evangelie van Christus tot de mensen te brengen.

Het woord *rocksterdominee* gebruik ik daarvoor om mensen aan het denken te zetten: er zit een tegenstrijdigheid in. Aan de rockster kleeft het stigma van losbandigheid, terwijl een dominee het stigma van vroomheid meedraagt. Wanneer ik mijn rocksterdomineewens noem, gebeuren er wat dat betreft twee dingen. Ten eerste blaast het lucht over het ambt van de dominee, en voor sommigen zal er met die lucht wat stof van het imago van de theoloog en dominee afwaaien. Maar daarbij komt ook meteen ernst naar voren. Er moet kennelijk stof van het begrip dominee af. Theologie en het predikantschap staan onder druk, van lage studentenaantallen tot leeglopende kerken. Wat kan ik als rocksterdominee daarin betekenen?

De kerk: iets van vroeger?

Er lijkt iets goed mis te gaan met de kerk. Is de kerk nog wel van deze tijd? Wat is de kerk tegenwoordig? Stel: we nemen het uitgangspunt om de kerk voor ons te zien als twee of meer mensen die bij elkaar komen in de naam van God, en waartussen God ook aanwezig zal zijn. Daar is door de geschiedenis heen heel veel omheen gekomen. Er zijn kerkgebouwen gebouwd om in samen te komen. Er zijn liturgiën bedacht om structuur te geven aan samenkomsten en er is constante discussie over hoe het nu allemaal zit.

Als je onderdeel bent van een kerk beleef je wat al eeuwenlang op een vergelijkbare manier beleefd is, en wat na de tijd waarin wij leven hopelijk ook nog lang op een vergelijkbare manier wordt beleefd. De kerk is dus zowel van deze tijd, maar ook van de tijd die geweest is, en van de tijd die komen gaat. Maar dat is makkelijker voor degene die al in de kerk zijn, dan voor degene die daar tegenwoordig buiten lijken te staan.

In de loop der tijd is er een concurrentiestrijd ontstaan. De kerk en het aldaar beleden christelijk geloof is zich gaan moeten verhouden tot andere vormen van zingeving. In de marketing hebben ze dat heel slim aangepakt; producten moeten zin en betekenis geven: "Koop fair trade en red de wereld!" Je kan het nog verder trekken. Zingeving is het product geworden, en in de zingevingssupermarkt bieden meerdere organisaties iets vergelijkbaars aan. Het is de vraag hoe de kerk zo is ingehaald, dat mensen hun zin en betekenis niet meer vinden in hun eigen dorp, in dat prachtige kerkgebouw, of in hun kerkgemeenschap, en daarmee bij God.

De kerk; iets van nu?

Ik denk dat er in ieder geval twee oorzaken zijn voor de populariteit van de kerk in de samenleving. Ten eerste speelt het kapitalisme met haar haast perfecte marketing goed in op het consumptiegedrag. Daar valt meer over te zeggen, maar ik wil me voor nu richten op mijn tweede punt: De drang om te consumeren is steeds groter geworden terwijl het imago van de kerk steeds minder is geworden. De kerk gewond is geraakt.

Door de geschiedenis heen is er steeds meer aan het licht gekomen hoe de kerk, met al haar goede bedoelingen, ook een ravage heeft achtergelaten. Denk bijvoorbeeld aan de rol van de kerk bij slavenhandel en kolonisatie in de (niet zo) Gouden Eeuw, denk aan de enorme misbruikschandalen die de laatste jaren aan het licht komen, of denk aan de achterstelling van vrouwen en minderheden door de kerk. Mensen die verbonden zijn aan een kerkgemeenschap maken fouten, en richten daarbij ook schade aan. Deze schade is slechte reclame voor de kerk, haar theologie en het geloof. De kerk van nu is een gewonde kerk, die voor de kerkverlaters en de generatie die daaruit gevolgd is, haar geloofwaardigheid is verloren.

Als we jong en oud enthousiast willen krijgen voor theologie en geloof, zullen we samen moeten zoeken naar hoe we de wonden kunnen helen. Een sleutelwoord in die zoektocht is wat mij betreft 'vergeving'. De heiligheid van de kerk is niet dat zij alles goed doet. De heiligheid van de kerk is dat zij gewond is, maar dat zij om vergeving mag vragen. De kerk die net als Christus de Via Dolorosa loopt, maar naast Christus hangt. Christus is het voorbeeld, maar door Christus heeft het het voorbeeld volgen betekenis door de hoop ooit met Christus in het paradijs te zijn. Wat wij aan onze naasten doen, doen wij aan Christus. De misstappen die we maken horen daar ook bij. In een tijd waarin presteren de norm lijkt moeten we blijven beseffen dat we fouten mogen maken. Maar ook vergeving mogen blijven vragen. Zoals we vergeving van Christus vragen, denk ik dat we ook dat aan onze naasten moeten vragen.

Door Christus kunnen we het goede doen. In de kerk kunnen we voor God samenkomen als gebroken mensen en vragen om vergeving, en vanuit genade delen in liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid en zelfbeheersing; vruchten van de Geest!

De kerk; iets van de toekomst?

Als ik nadenk over de kerk van de toekomst, hoop ik dat dit een kerk is waarin vergeving klinkt. Vergeving voor alles wat we verkeerd hebben gedaan. Ik hoop dat er vergeving klinkt als vraag naar God én naar elkaar toe, en dat er vergeving klinkt als antwoord naar elkaar. Een radicaal geluid dat doorklinkt in de samenleving: tegen de genadeloosheid en het heersende individualisme, juist gericht op verzoening en gemeenschapszin. Samen zoeken naar vergeving, samen delen in al het goeds dat daaruit voortkomt, samen zingen voor God.